

Et bedre liv med kultur – Introduktion til kultur og sundhedsfremmeindsatsen i Kulturmetropolen

Hvad:

Et bedre liv med kultur er en ny indsats i Kulturmetropolen, som er en regional kulturaftale, dvs. et kultursamarbejde mellem 9 kommuner. Den næste kulturaftale løber fra 2021-24, og pt. er Albertslund, Furesø, Halsnæs, Helsingør, Herlev, Ishøj, Køge, Roskilde og Rødovre med i aftalen. I *Et bedre liv med kultur* arbejdes der med at udvikle og anvende kulturtilbud til borgere, der af den ene eller anden årsag, står et svært sted i livet – stress, angst, depression, demens el. lign.

Hvorfor:

Gennem de seneste 10 år er der kommet mere og mere evidens for, at kulturbaserede aktiviteter kan have en positiv effekt på både fysisk og mental sundhed. Både WHO og Sundhedsstyrelsen (se links sidst i dokumentet) påpeger, at der kan være store gevinster at hente ved at øge samarbejdet mellem kultur og social/sundhedssektoren – f.eks. i forhold til at styrke trivsel og sociale kompetencer hos borgerne, få langtidssygemeldte tættere på arbejdsmarkedet, mindske stress, angst og depression. Derfor ønsker de ni kommuner sammen at undersøge, hvor det kan give mening at samarbejde om at udvikle kulturtilbud – både på tværs af forvaltningsområder og kommuner.

Sundhedsstyrelsens evaluering af de treårige Kultur på receptforløb, der kørte i fire kommuner fra 2016-19 for stress, angst og depressionsramte viste eksempelvis følgende resultater:

- 97% af deltagerne har været Meget tilfredse/tilfredse med forløbet
- 8 ud af 10 har vurderet at forløbet har gjort det lettere for dem at være sammen med andre mennesker
- 81 % af deltagerne har en højere score på WHO-5 indexet efter forløbet: Den gennemsnitlige score var på 39 før forløbet, og 58 efter.

- Deltagernes selvvaluerede trivsel viser at op mod 7 ud af 10 deltagere var i risiko for depression eller stressbelastning før forløbet – dette faldt til 1 ud af tre efter forløbet.
- Ift. deltagerne vurdering af om de bedre er i stand til at varetage et arbejde efter forløbet svarer 48 % i høj eller i nogen grad (9 % i høj grad, og 39 % i nogen grad.)

Hvem:

Ift. borgerne vil der i første omgang være fokus på de grupper af borgere, uanset alder, der har udfordringer i form af psykisk sårbarhed, ensomhed, stress, angst eller depression, ældre/demente, og til en vis grad deres pårørende. Indsatsen er ikke rettet mod borgere der har svære diagnoser, og i første omgang heller ikke mod børn.

Ift. kommunerne, der er forskelligt organiseret, er det kulturforvaltningerne, der har en bærende rolle i forhold til at få etableret samarbejderne; kulturinstitutionerne, der er med til at udvikle/danne ramme for forløbene, og relevante medarbejdere fra social/sundhed/omsorg/beskæftigelsesforvaltningerne, der bidrager med at rekruttere deltagerne til forløbene. Der kan også være relevante eksterne organisationer, der kan inddrages, som frivilligcentre, civilsamfundsorganisationer oa.

Hvordan:

I løbet af de første to år af kulturaftalen planlægges det at tilbyde to forskellige forløb til kommunerne, der kører i en 5-8 ugers periode hvert forår og hvert efterår. Forløbene tager udgangspunkt i hhv. et skrivekunstforløb og et billedskoleforløb. (Separat projektbeskrivelse fremsendes ved ønske).

Skrivekunstkurserne afholdes i samarbejde med Forfatterskolen PS – Skolen for litteratur og mental sundhed, og varetages af professionelle forfattere, der har erfaring med at arbejde med forskellige udsatte grupper. Forløbene kan finde sted på biblioteker, museer, i frivilligcentre, kirker, naturcentre, ungdomsskoler el. lign. – blot ikke i almindelige kommunale mødelokaler.

Billedskoleforløbene afholdes i samarbejde med kommunerne billedkunstskoler, eller andre kulturinstitutioner, der har kreative værkstedsfaciliteter. Dette forløb indledes med en workshop for såvel billedskolemedarbejdere som relevante medarbejdere fra øvrige forvaltninger, hvor der drages på erfaringer fra læge og billedkunstner Lærke Egefjord, samt fra Heerup Museet og Herlev Billedskole.

Hvert enkelt forløb evalueres af såvel deltagerne (baseret på WHO-5 trivselsindeks), samt af 'udbyderne', og udmunder i en samlet evaluering i 2022.

Eksempel:

Kommune X arbejder allerede med et forløb med jobcenter eller sundhedsforvaltning for langtidsledige eller ensomme. Forløbet suppleres med Skrivekunst, der kan laves på og med museer/biblioteker/naturcentre, kirker, Frivilligcentre, ungdomsskoler el lign.

Kommune Y har ikke et eksisterende forløb, men vil gerne gøre sig erfaringer med forskellige metoder. Afprøver Billedskoleforløb i samarbejde med socialpsykiatrien og/eller skrivekunst i samarbejde med jobcenter og/eller ekstern organisation (URK, Headspace, Sind etc.)*

Kommune Z har et eksisterende forløb for unge langtidsledige, men ønsker også at arbejde med en anden målgruppe end den eksisterende, og vælger at lave et skrivekunst forløb for ensomme ældre i samarbejde med Ældre og omsorgsforvaltningen

Alle tre kommuner deltager i vidensdagene, og deler deres erfaringer.

**Den endelige sammensætning af forløbene afhænger af økonomi – se senere afsnit.*

Udover dette vil der løbende være vidensdage, både om eksisterende og kommende tiltag, samt projektudvikling af mindre projekter, som kan foregå i mindre klynger af de deltagende kommuner og kulturinstitutioner.

Hvornår:

I løbet af efteråret 2020 indgås der aftaler i de enkelte kommuner om hvordan rekruttering og afholdelse af forløbene tilrettelægges. Da økonomien ikke er endeligt på plads (se særskilt afsnit) vil det være mest sandsynligt at de første forløb afholdes med start omkring uge 15 i 2021.

Nogle kommuner kører allerede forløb med bestemte grupper (eksempelvist Kultur på recept/Natur og trivsel oa.), og Kulturmetropolens forløb kan med fordel supplere disse forløb, hvis det er hensigtsmæssigt.

Øvrigt:

Økonomi: Den økonomiske ramme er ikke endeligt på plads (afventer budgetbehandling i kommunerne), men der arbejdes ud fra en basismodel, hvor Kulturmetropolen kan finansiere et af de to forløb i perioden, samt en udvidet model, hvor der rejses fondsmidler og/eller findes ekstra midler internt i kommunen, så der kan 'tilkøbes' begge forløb.

Indtil den økonomiske ramme er på plads, kan kommunerne vælge enten at køre Skrivekunstforløbet eller Billedkunstforløbet.

Evaluering: I fald der rejses nok fondsmidler, vil der blive søgt ekstern evaluering. Hvis ikke, laves der en intern evaluering, baseret på WHO-5 Trivselsindeks, samt erfaringerne fra Sundhedsstyrelsens evaluering af Kultur på recept. Det er desuden ved at blive undersøgt, om der kan knyttes følgeforskning på forløbene.

Links:

Sundhedsstyrelsens evaluering af Kultur på recept:

https://www.sst.dk/-/media/Udgivelser/2020/Kultur-paa-recept_tvaergaende-evaluering_foraar-2020.ashx?la=da&hash=FD5D5A98DB08B53DF10691CDF23BF742C17E977A

WHO's rapport om kultur som sundhedsfremme:

<https://www.euro.who.int/en/publications/abstracts/what-is-the-evidence-on-the-role-of-the-arts-in-improving-health-and-well-being-a-scoping-review-2019>

Forfatterskolen PS:

<https://forfatterskolenps.dk/>

Lærke Egefjord:

<http://laerkeefjord.dk/mind-the-art/>

For yderligere information, kontakt projektleder Eva Hjelm på evhje@ishoj.dk eller telefon 9243 2673